

NAŽLUTO

R. F. KUANGOVÁ

New York
Times
Bestseller

HOST

R. F. KUANGOVÁ

NAŽLUTO

PŘELOŽILA DANIELA ORLANDO
BRNO 2024

**Automatizovaná analýza textů nebo dat
ve smyslu čl. 4 směrnice 2019/790/EU
je bez souhlasu nositele práv zakázána.**

YELLOWFACE

Copyright © 2023 by Rebecca Kuang

All rights reserved

Cover design by Ellie Game © HarperCollinsPublishers Ltd 2023

Cover illustration by Shutterstock.com

Translation © Daniela Orlando, 2024

**Czech edition © Host – vydavatelství, s. r. o., 2024
(elektronické vydání)**

ISBN 978-80-275-2415-0 (PDF)

ISBN 978-80-275-2416-7 (ePUB)

ISBN 978-80-275-2417-4 (MobiPocket)

Erikovi a Janette

kapitola pruní

Tu noc, kdy vidím Athenu Liu umírat, zrovna slavíme její smlouvu s Netflixem na televizní seriál.

Pokud má tohle vyprávění dávat smysl, potřebujete o Atheně vědět hlavně dvě věci:

Zprvė má všechno: smlouvu na několik knížek s velkým nakladatelstvím, uzavřenou hned po promoci, diplom z toho jediného kurzu tvůrčího psaní, který znají úplně všichni, životopis plný prestižních rezidenčních pobytů a v přehledu nominací na ceny víc položek, než kolik je na mém nákupním seznamu. Ve svých sedmadvaceti letech už vydala tři romány, přičemž každý byl větší hit než ten předchozí. Smlouva s Netflixem pro Athenu nebyla přelomovou událostí, jenom dalším zářezem na pažbě, jedním z dodatečných bonusů na cestě k literárnímu výsluní, po níž se řítila od chvíle, kdy dostudovala.

Zadruhé, možná v důsledku bodu číslo jedna, nemá skoro žádné kamarádky. Spisovatelky v našem věku — mladé, ctižádostivé a nadějně, těsně před třicítkou — se obvykle sdružují do smeček. Na všech sociálních médiích najdete důkazy o uzavřených skupinách — spisovatelky, co se rozplývají nad úryvky nevydaných rukopisů těch druhých (TAK TOHLE MĚ TEĎKA FAKT ROZLOŽILO!), juchají nad právě zveřejněnými

přebaly (JÁ SE Z TÝ NÁDHERY PICNU!!!) a postují selfička ze společných akcí na literárních setkáních po celém světě. Ale na Atheniných fotkách na Instagramu nikdo jiný není. Na Twitteru má sedmdesát tisíc sledujících a pravidelně tam zveřejňuje nejnovější zprávy o své kariéře a osobité vtípky, ale jiné uživatele zapojuje do konverzace málokdy. Neohání se svými známostmi, nedodává reklamní frky na knížky svých kolegyn ani je nedoporučuje a veřejně se nedruží tím okázalým, zoufalým způsobem jako ostatní začínající spisovatelky z povolání. Za celou tu dobu, co ji znám, jsem ji neslyšela zmiňovat se o žádných blízkých kamarádkách kromě mě.

Nejdřív jsem si myslela, že je prostě odměřená. Athena je tak trapně, směšně úspěšná, že by bylo logické, kdyby se nechtěla dávat do řeči s obyčejnými smrtelníky. Athena se nejspíš baví jen s ostatními držiteli modrých fajfek a jinými hodně prodávanými spisovateli, kteří ji dokážou zaujmout svými pronikavými postřehy o moderní společnosti. Na kamarádství s dělníky Athena nemá čas.

Ale poslední dobou rozvíjím jinou teorii, a sice že všem ostatním připadá stejně nesnesitelná jako mně. Koneckonců je těžké přátelit se s někým, kdo vás na každém kroku zastihuje. Athenu beztak nemůže vystát ani nikdo jiný, protože lidem vadí, že se jí v ničem nemůžou vyrovnat. Možná jsem tady proto, že jsem vážně tak ubohá.

A tak jsme s Athenou tu noc v hlučném, předraženém střechním baru v Georgetownu samy. Athena do sebe hází koktejly, jako by měla za úkol dokázat, že se dobře baví, a já piju proto, abych v sobě umlčela tu svinu, která jí přeje smrt.

S Athenou jsem se skamarádila jen díky náhodě. Na Yaleovce jsme v prváku bydlely na stejném patře, a protože jsme obě věděly, že chceme psát už od chvíle, kdy jsme začaly vnímat, setkávaly jsme se na všech bakalářských seminářích tvůrčího psaní. Obě jsme v počátečních fázích své kariéry otiskly povídky ve stejných literárních časopisech a několik let po promoci jsme se přestěhovaly do stejného města — Athena za prestižním postgraduálním studiem na Georgetownské univerzitě, jejíž pedagogický sbor údajně oslnila svou hostující přednáškou na Americké univerzitě natolik, že katedra anglického jazyka a literatury pro ni zřídila další funkci učitelky tvůrčího psaní, a já proto, že mámina sestřenice měla v Rosslynu vlastní byt, který byla ochotná mi pronajmout za poplatky za energie, pokud jí nezapomenu zalévat kytky. Neobjevily jsme jedna v druhé spřízněnou duši ani nic podobného, neprožily jsme žádné závažné trauma, které by nás sblížilo — prostě jsme se jenom vždycky nacházely na stejném místě a dělaly totéž, a tak se nám hodilo být spolu zadobře.

Ale i když jsme začínaly stejně — na kurzu profesorky Natalie Gaines *Úvod do povídky* —, naše kariéry se po ukončení studia rozjely každá úplně jiným směrem.

Svůj první román jsem napsala v záchvatu inspirace ten rok, kdy jsem k smrti znuděná učila děti a středoškoláky pro neziskovou organizaci Teach for America. Den co den jsem po příchodu z práce pečlivě sepišovala pracovní verzi příběhu, který jsem chtěla vyprávět už od dětství: dopodrobna propracované a nevтіravě magické líčení žalu, smutku ze ztráty a ženské solidarity v době dospívání, nazvané *Za platanem*. Knížku jsem neúspěšně nabízela skoro padesáti literárním agentům, než ji z edičních návrhů zaslaných v rámci otevřené výzvy vybralo malé nakladatelství jménem Evermore.

Záloha za rukopis mi tehdy připadala nehorázně vysoká — deset tisíc dolarů předem, a až si na sebe knížka vydělá, tak i tantiémy —, ale to bylo předtím, než jsem se dozvěděla, že Atheně za její první román vyplatilo nakladatelství Penguin Random House šeststicifernou částku.

Evermore zkrachovalo čtvrt roku předtím, než moje knížka šla do tisku. Práva na rukopis přešla zpátky na mě. Můj literární agent, který se mnou podepsal smlouvu po prvotní nabídce od Evermore, je pak nějakým zázrakem přeprodal jednomu z pěti největších nakladatelství za zálohu ve výši dvaceti tisíc dolarů — webový portál Publishers Marketplace to ve své noticce označil za „hezkou sumičku“. Zdálo se, že jsem se konečně prosadila, podtrženo, vykřičník, že se mi teď splní všechny sny o slávě a úspěchu, ale pak se nachýlilo datum knižního křtu a náklad prvního vydání klesl z deseti tisíc výtisků na pět tisíc, propagační turné po šesti velkoměstech se smršelo na tři zastávky ve washingtonské metropolitní oblasti a slibovaná doporučení od slavných spisovatelů se nekonala. Na druhé vydání už nedošlo. Celkem jsem prodala dva, možná tři tisíce výtisků. Moji redaktorku vyrazili při jednom z těch zeštíhlování, k nimž v knižní branži dochází při každém propadu ekonomiky, a já jsem skončila u nějakého chlápka jménem Garrett, který zatím jeví tak malý zájem o podporování mého románu, že si často kladu otázku, jestli na mě úplně nezapomněl.

Jenže to je přece běžné, tvrdili mi všichni. Každý vám řekne, že počátek jeho literární dráhy stál za prd. Nakladatelé jsou prostě už takoví! New York je jeden velký zmatek, všichni redaktori a reklamní agenti jsou přepracovaní a špatně placení a každou chvíli se něco podělá. Sousedova kráva nikdy nedává lepší mléko. Každý spisovatel nenávidí své nakladatele. Žádné pohádky o Popelkách neexistují, je-

nom tvrdá dřina, odhodlání a opakované pokusy urvat si stálé místo na výsluní.

Tak proč se tedy někteří lidé vyšvihnou mezi hvězdy na první pokus? Půl roku před vydáním Athenina debutu s ní jeden populární knižní časopis otiskl velký rozhovor s obrovskou sexy fotkou a pod titulkem NEJNOVĚJŠÍ OBJEV KNIŽNÍHO PRŮMYSLU PŘICHÁZÍ VYPRÁVĚT TOLIK POTŘEBNÉ PŘÍBĚHY AMERIČANŮ ASIJSKÉHO A TICHOMOŘSKÉHO PŮVODU. Práva na překlad se prodala do třiceti různých území. Uvedení její prvotiny na trh doprovázely nadšené ohlasy kritiků na tribunách jako *The New Yorker* a *The New York Times* a kniha se několik týdnů držela na prvních příčkách všech žebříčků nejprodávanějších titulů. Bylo předem jasné, kdo bude napřesrok kralovat literárním cenám. Athenina první kniha *Hlas a ozvěna* — o mladé Sinoameričance, která umí přivolávat duchy všech zesnulých žen patřících k její rodině — byla jedním z těch výjimečných románů, co dokonale balancují na hranici mezi žánrovou literaturou a beletrií, a tak sklidila nominace na Bookerovu cenu, cenu Nebula, cenu Hugo a Světovou cenu fantasy, z nichž dvě taky vyhrála. A to bylo už před třemi lety. Od té doby vydala další dvě knihy a kritika je zajedno v názoru, že se pořád zlepšuje.

Nejde o to, že by Athena neměla talent. Je sakra dobrá spisovatelka — četla jsem všechna její díla a nejsem zase tak závistivá, abych neocenila dobrý text, když ho vidím. Jenže u Athenina hvězdného kouzla zcela jasně nejde o to, jak umí psát. Jde o ni. Athena Liu je zkrátka a dobře fakt hustá. Dokonce má i cool jméno, Athena Ling En Liu; to se vám vážně povedlo vybrat dokonalou kombinaci klasiky a exotiky, pane a paní Liu. Narodila se v Hongkongu, dětství trávila mezi Sydney a New Yorkem a studovala na

britských internátních školách, z nichž si odnesla vybraný, nezařaditelný cizí přízvuk; vysoká, hubená jako lunt, ladná jako každá bývalá baletka, porcelánově bledá a obdařená těma velkýma hnědýma očima s dlouhými řasami, s nimiž vypadá jako čínská Anne Hathaway (to ode mě není rasis-tická poznámka — Athena jednou zveřejnila svoje selfičko s „Annií“ z nějaké velkolepé akce: čtyři obrovské laní oči těsně u sebe a popisek hlásající jednoduše *Dvojčata!*).

Je neuvěřitelná. Je doslova neuvěřitelná.

A tím pádem samozřejmě shrábne všechny výhody, protože tak tahle branže funguje. Knižní průmysl si vybere favorita — někoho dostatečně pohledného, dostatečně mladého, v pohodě, a jen s tím ven, stejně si to všichni myslíme, dostatečně „menšinového“ — a toho pak zahrne veškerými penězi a prostředky. Je to tak náhodné, že by se z toho člověk posral. Nebo možná ne náhodné, ale odvíjí se to od faktorů, které nijak nesouvisejí s kvalitami vaší prózy. Athenu, krásnou, kosmopolitní, neurčitě queer neběložku s diplomem z Yaleovy univerzity, si vybrali ti nahoře. Zatímco já jsem jenom hnědooká, hnědovlasá June Hayward z Filadelfie, a i kdybych se přetrhla, i kdybych psala sebelíp, nikdy ze mě nebude Athena Liu.

Čekala bych, že touhle dobou už dávno odsviští z mé oběžné dráhy. Ale pořád mi od ní chodí milé esemesky — *jak ti dneska jde psaní? stíháš to podle plánu? držím ti palce s termínem!* — a pozvánky: na zlevněné odpolední margarity do El Centra, na brunch do Zaytinyi, na slam poetry na třídě U. Je to jedno z těch povrchních přátelství, kdy se vám daří trávit spolu spoustu času, aniž toho druhého poznáte hlouběji. Pořád nevím, jestli má nějaké sourozence. Athena se mě zase ani jednou nezeptala, s kým chodím. Ale stále se vídáme, protože se ohromně hodí, že jsme obě

ve Washingtonu, a protože čím je člověk starší, tím hůř si hledá nové přátele.

Upřímně řečeno nevím, co na mně vidí. Při každém našem setkání mě obejmě. Minimálně dvakrát do týdne mi lajkuje příspěvky na sociálních médiích. Aspoň jednou za dva měsíce spolu zajdeme na skleničku a většinou zve ona mě. Jenom nechápu, co z toho může mít — nemám ani vzdáleně takový vliv, popularitu nebo známosti, aby jí stálo za to trávit se mnou tolik času.

V hloubi duše ji celou tu dobu podezírám, že ji moje společnost těší právě proto, že se s ní nemůžu měřit. Rozumím jejímu světu, ale neohrožuju ji a její úspěchy jsou pro mě tak nedosažitelné, že si nepřipadá hloupě, když přede mnou kváká o svých vítězstvích. Nechce se snad každý přítel s někým, kdo nikdy nezpochybnil jeho převahu, protože už je mu jasné, že je to marná snaha? Nepotřebujeme snad všichni někoho, koho můžeme brát jako boxovací pytel?

„Tak hrozné to přece být nemůže,“ řekne Athena. „Určitě tím jenom mysleli, že to brožované vydání o pár měsíců odloží.“

„Neodložili ho,“ řeknu. „Zrušili ho. Brett mi řekl, že pro něj prostě... nenašli v rozpisu tisku místo.“

Poplácá mě po rameni. „Jen klid. Z pevné vazby beztak bereš vyšší tantiémy! Všechno má svoje plusy, no ne?“

To ses teda dost odvázala, když si myslíš, že mi vůbec chodí nějaké tantiémy. Ale nahlas to neřeknu. Když Atheně vyčtete, že je netaktní, začne se přehnaně, zbytečně omlouvat a to já snáším hůř, než když si zkrátka nechám svoji naštvanost pro sebe.

Jsmo ve střešním baru hotelu Graham, odkud z pohovky pro dva sledujeme západ slunce. Athena do sebe klopí svoji druhou whisky sour a já už jsem u třetí sklenky pinot noir. Dostaly jsme se k oposlouchanému tématu mých potíží s nakladatelem, čehož hluboce lituju, protože všechno, co Athena považuje za útěchu nebo radu, vždycky vyzní, jako kdyby to jenom chtěla rozmazávat.

„Nechci Garretta nasrat,“ řeknu. „Upřímně řečeno si fakt myslím, že už se těší, až bude moci odmítnout předkupní právo, aby ode mě měl pokoj.“

„Ale no tak, nepodceňuj se,“ chlácholí mě Athena. „Koupil přece tvoji prvotinu, ne?“

„Právě že ne,“ odpovím. Musím jí to pokaždé připomínat. Co se mých problémů týče, má paměť jako zlatá rybka — všechno se jí musí dvakrát nebo třikrát opakovat, než to vstřebá. „Ta redaktorka, co ji koupila, dostala padáka, pak to hodili na triko jemu, a vždycky když o tom mluvíme, mám pocit, že to dělá jenom proto, že musí.“

„No tak ať jde do prdele,“ prohlásí Athena vesele. „Dáme si ještě jednu?“

Pítí je v tomhle podniku nesmyslně drahé, ale to je fuk, protože Athena platí. Athena platí vždycky; v téhle fázi už jsem se s nabídkou placení přestala vnucovat. Mám dojem, že Athena nikdy tak úplně nepochopila pojmy „drahé“ a „levné“. Z Yaleovky šla rovnou na kompletně sponzorované magisterské studium a pak měla najednou na účtu statisíce dolarů. Když jsem jí jednou řekla, že v New Yorku berou začínající redaktori bez praxe jen asi pětatřicet tisíc dolarů ročně, zamrkala a zeptala se: „To je hodně?“

„Tak já zkusím ten malbec,“ řeknu. Sklenička stojí devatenáct dolarů.

„Jasně, kotě.“ Athena vstane a vydá se volným krokem k baru. Barman se na ni usměje, Athena překvapeně vyjekne a zakryje si ústa rukama jako Shirley Temple. Vypadá to, že jeden z pánů u baru jí posílá sklenku šampaňského. „Ano, slavíme.“ Do hudby se prolne její líbezný, radostný smích. „Ale můžu si vzít ještě jednu pro kamarádku? Na svůj účet?“

Mně nikdo šampaňské neobjednává. Ale to je klasika. Athenu zahrnují pozorností vždycky, když si někam vyrazíme — pokud ne dychtiví čtenáři toužící po selfičku a autogramu, tak muži a ženy, které oslní svým vzhledem. Zato já jsem neviditelná.

„Takže.“ Athena se uvelebí vedle mě a podá mi skleničku. „Chceš vědět, jak dopadla ta schůze s Netflixem? Normálně to byl fakt mazec, Junie. Potkala jsem se s tím chlapem, co produkoval *Pána tygrů*. *Pána tygrů!*“

Přej jí to, říkám si v duchu. Prostě jí to přej, je to její večer, tak ať si ho užije.

Žárlivost se vždycky popisuje jako něco řezavého, syrového a jedovatého. Neopodstatněná, žlučovitá, podlá. Ale já jsem zjistila, že u lidí, co píšou, má žárlivost blíž ke strachu. Žárlivost je, když mi vyletí tepová frekvence, jakmile na Twitteru probleskne nějaká zpráva o Atheniných úspěších — smlouva na další knihu, nominace na ceny, limitované edice, prodej práv na překlad. Žárlivost je ustavičné srovnávání se s ní, ze kterého vždycky vyjdu neschopně; panika z toho, že nepíšu dost dobře nebo dost rychle, že já jako taková nestačím a nikdy stačit nebudu. Žárlivost je, že už jen když se dozvím o smlouvě na šesticifernou částku, kterou Athena uzavřela s Netflixem, znamená to, že budu několik dní mimo, neschopná soustředit se na svoji práci, a jakmile uvidím nějakou její knížku vystavenou v knihkupectví, polije mě stud a znechucení sebou samou.

Každý spisovatel, kterého znám, to takhle má s někým jiným. Psaní je dost samotářská činnost. Nemáte žádnou záruku, že to, co vytváříte, má nějakou hodnotu, a první náznak, že ve věčné honbě za kariérou zaostáváte, vás uvrhne do hlubin beznaděje. Říká se, že člověk nemá nakukovat do cizích papírů. Jenže ono je to těžké, když se vám pořád třepetají před očima.

Když poslouchám Athenino vyprávění o tom, jak moc zbožňuje svoji redaktorku — zavedenou literární instituci jménem Marlena Ng, která ji „vytáhla z anonymity“ a která „prostě fakt chápe, o co se snažím na technické úrovni, víš?“ —, prožívám ale i tu zuřivou žárlivost. Prohlížím si Atheniny hnědé oči, orámované těmi absurdně dlouhými řasami, díky nimž připomíná nějaké zvířátko z kreslených disneyovek, a v duchu si kladu otázku: *Jaké to je, být tebou?* Jaké to je, být tak neskutečně dokonalá, oplývat všemi výhodami na světě? A možná za to můžou ty koktejly nebo moje bujná spisovatelská fantazie, ale mám pocit, že cítím v žaludku takový žhavý uzel, bizarní touhu strčit jí prsty do těch úst namalovaných na tmavorudo a rozervat jí obličej, hladce jí stáhnout kůži z těla, jako když se loupe pomeranč, vklouznout si do ní a zatáhnout zip.

„A mám ti pocit, že mi prostě rozumí, jako kdyby si to s tím mým textem rozdávala. Jakože mentálně.“ Athena se zahihňá a pak rozkošně nakrčí nosík. Musím se přemáhat, abych ji do něj nešťouchla. „Taky si někdy říkáš, že redakční proces je něco jako sex? Jako kdybys s redaktorem dělala nějaký obří literární dítě?“

UVědomím si, že je opilá. Dvě a půl skleničky a má ji jak z praku; už zase zapomněla, že já přece svého redaktora nesnáším.

Athena neumí pít. Zjistila jsem to v prvním týdnu prvéku na pařbě u nějakého čtvrtáka v East Rocku, kde jsem jí přidržovala vlasy, zatímco zvracela do záchodové mísy. Má fajnový vkus; ráda se předvádí s tím, co všechno ví o whisky (ale nikdy tomu tak neříká, jenom „skotská“ a občas taky „skotská whisky“), ale ještě si skoro ani pořádně nepřihne a už má ve tváři ruměnec a plácá páté přes deváté. Athena se ráda opíjí a opilá Athena je vždycky přepjatá a machruje.

Poprvé jsem si toho u ní všimla na Comic-Conu v San Diegu. Mačkali jsme se u velkého stolu v hotelovém baru, Atheně hořely tváře a smála se nějak moc nahlas, zatímco muži sedící vedle ní — včetně toho, o němž se na Twitteru zakrátko provalilo, že se pravidelně dopouští sexuálního obtěžování — jí chtivě zírali na prsa. „Proboha,“ opakovala pořád. „Já na to nemám. Všechno se mi to vymstí. Nedám to. Myslíte, že mě nenávidí? Myslíte, že mě všichni v hloubi duše nenávidí a nikdo mi to neřekne? Řekli byste mi, kdybyste mě nenáviděli?“

„Ne, to ne,“ ujišťovali ji a hladili ji po rukou. „Tebe by nikdo nenávidět nemohl.“

Dřív jsem si myslela, že je to taková finta, jak na sebe strhnout pozornost, jenže ona se takhle chová, i když je se mnou sama. Vydává se mi na milost. Začne mluvit, jako by se měla každou chvíli rozbrečet nebo jako by mi prozrazovala tajemství, které ještě nikdy nikomu neřekla. Není to hezký pohled. Je na tom něco zoufalého a nevím, co mě děsí víc — jestli to, že něco takového by zvládla jenom opravdu dobrá manipulátorka, nebo že všechno, co říká, by mohla být pravda.

V hotelovém baru je navzdory hudbě vyhrávající na plné pecky a tepajícím basům mrtvo — na tom není nic divného,

je středa večer. Dva muži se Atheně pokoušejí vnutit svoje číslo a ona je oba odežene. Jsme tam jediné ženy. Střecha působí znepokojivě zamlkle a stísněně, a tak dopijeme a odejdeme. S pocitem jisté úlevy si říkám, že tím to končí, jenže pak mě Athena pozve k sobě, je to jen kousek lyftem, poblíž Dupont Circle.

„Jen pojď,“ naléhá. „Mám tam schovanou jednu úžasnou whisky, přesně pro tenhle okamžik — tu musíš ochutnat.“

Jsem unavená a zas tak moc se nebavím — když se opijete, závist vás drtí ještě víc —, ale jsem zvědavá na její byt, a proto neodmítnu.

Žije si teda sakra hezky. Věděla jsem, že Athena je bohatá — honoráře za komerční trháky už něco znamenají —, ale nedocházelo mi jak moc, dokud jsme nevstrojily do dvou-pokojového bytu v osmém patře, kde bydlí sama — jedna místnost na spaní, druhá na psaní. Jsou tam vysoké stropy, naleštěná parketová podlaha, okna přes celou výšku stěny a balkon sahající až za roh. Zařídila si ho v tom všudypřítomném stylu známém z Instagramu, totálně minimalistickém, ale po měšťáku: elegantní dřevěný nábytek, jednoduše pojatá knihovnička a úhledné, jednobarevné koberce. I pokojové rostliny vypadají drazo. Pod kalateami syčí zvlhčovač vzduchu.

„Tak teda whisky? Nebo něco lehčího?“ Athena ukáže na vinotéku. Ona má normálně domácí vinotéku. „Ryzlink? Nebo tady mám fakt báječný sauvignon blanc, ledaže bys chtěla zůstat u červeného...“

„Whisky,“ řeknu, protože jediná možnost, jak zvládnout zbytek večera, je opít se, co nejvíc to půjde.

„Čistou, s ledem, nebo klasiku?“

Netuším, jak se pije whisky. „No, to samé co ty.“

„Tak klasiku.“ Zapluje do kuchyně. Vzápětí se ke mně donese zvuk otvíraných skříněk a řinčení nádobí. Koho by napadlo, že s klasikou bude tolik práce?

„Mám tady moc hezkou osmnáctiletou WhistlePig,“ zavolá na mě. „Krásně jemnou, jako když smícháš karamel s pepřem — jen počkej, uvidíš.“

„Jasně,“ odpovím. „To zní skvěle.“

Dává si načas a mně se vážně chce čurat, a tak začnu bloumat obývánkem a hledat WC. Přemítám, co tam asi najdu. Možná luxusní aromaterapeutický difuzér. Nebo košíček s jadeitovými vaginálními vajíčky.

A tehdy si všimnu, že dveře do její pracovny jsou otevřené dokořán. Je to nádherný prostor, nedá se do něj nenahlédnout. Poznávám ho z jejích instagramových příspěvků — říká o něm, že je to její „palác tvořivosti“. Pod oknem orámovaným krajkovými záclonami ve viktoriánském stylu stojí obří mahagonový psací stůl s prohnutými nohama a na něm trůní její milovaný černý psací stroj.

Jistě. Athena používá psací stroj. Žádné zálohy ve wordu, žádné Google dokumenty, žádný scrivener, jenom čmáranice ve značkovém zápisníku, z nichž vznikají osnovy na samolepicích lístečkách a z těch potom regulérní pracovní verze na jejím remingtonu. Ten ji nutí se soustředit na jednotlivé věty, nebo to aspoň tvrdí. (Tuhle odpověď už v rozhovorech opakovala tolikrát, že ji v podstatě umím nazpaměť.) Jinak hltá text po odstavcích a pro samé stromy nevidí les.

Jako vážně. Kdo takhle mluví? Kdo takhle přemýšlí?

Pro spisovatele, kteří zvládnou dát dohromady maximálně odstavec, než ztratí zájem a naběhnou na Twitter, se vyrábějí takové ty nevzhledné a předražené elektronické

psací stroje. Ale Athena je nemůže vystát; pro své rukopisy používá starožitný psací stroj, neskladnou mašinu, do které se musí kupovat speciální barvicí pásy a silné, tvrdé papíry. „Já prostě nemůžu psát na monitoru,“ řekla mi. „Musím to vidět vytištěné. Na těch slovech je pak něco příjemně bytelného. Vypadají trvale, jako kdyby všechno, co napíšu, mělo svou váhu. Je to závazek; pomáhá mi ujasnit si myšlenky a nutí mě být konkrétní.“

Vejdu do pracovny, jelikož jsem opilá tak akorát, abych zapomněla, že je to nevychovanost. V jezdcí je pořád ještě list papíru, na němž je napsáno jen jedno slovo: *KONEC*. Vedle psacího stroje je vyrovnaný skoro třicet centimetrů vysoký stoh stránek.

Najednou se vedle mě objeví Athena se skleničkami v obou rukou. „Jo, to je ten válečný projekt. Konečně hotový.“

Athena je proslulá tím, že kolem svých projektů dělá tajnosti, dokud nejsou dokončené. Žádní betačtenáři. Žádné rozhovory, žádné sdílení úryvků na sociálních médiích. Dokonce i svým agentům a redaktorkám neukáže ani osnovu, dokud to celé nedopíše. „Musejí se ve mně vyvíjet, dokud nejsou životaschopné,“ sdělila mi jednou. „Když je pustím do světa, než plně dozrají, tak zemřou.“ (Žasnu, že jí tuhle bizarní metaforu ještě nikdo nehodil na hlavu, ale všechno je asi OK, když to řekne Athena.) Za uplynulé dva roky jenom prozradila, že ten román nějak souvisí s vojenskými dějinami dvacátého století a je pro ni „velkou uměleckou výzvou“.

„Ty jo,“ řeknu. „Blahopřeju.“

„Dneska ráno jsem natukala poslední stránku,“ zašveholí. „Ještě to nikdo nečetl.“

„Ani tvůj agent?“

Vyprskne. „Jared vyřizuje papírování a podepisuje platební příkazy.“

„Taková bichle.“ Přistoupím ke stolu a natáhnu se pro první stránku, ale pak hned zase ucuknu. Hloupá, opilá — nemůžu tady přece na všechno sahat.

Ale místo aby na mě Athena vyjela, přikývne, že smím. „Co myslíš?“

„Mám si to přečíst?“

„No, asi ne všechno najednou takhle hned.“ Zasměje se. „Je toho vážně hodně. Ale... ale jsem fakt ráda, že už to mám dopsané. Pěkná hromádka, vid? Taková pořádná. Vypadá... důležitě.“

Mluví z cesty — je stejně opilá jako já, ale přesně vím, jak to myslí. Tahle kniha je ohromná, a to v mnoha ohledech. Je to ten typ knihy, co po sobě zanechá stopu.

Natáhnu k tomu stolu ruku a zaváhám. „Můžu...?“

„Jasně, jasně...“ Horlivě přikývne. „Musím si zvyknout, že už je venku. Musím ji porodit.“

Tak zvláštní, úporná metafora. Víím, že když se do toho začtu, jenom tím v sobě budu přizívat zavisť, ale nemůžu si pomoci. Zvednu prvních deset nebo patnáct stránek a zběžně je prolétnu.

Proboha, to je síla.

Když jsem líznutá, čtení mi moc nejde a oči mi pořád sjíždějí ke konci odstavce, ale už z ledabylého prolistování vidím, že touhle knihou zaboduje. Má vybroušený, suverénní styl. Nejsou tu žádné začátečnické kiksy jako v její prvotině. Její hlas vyžrál a zdokonalil se. Každý popis, každá volba slov — všechno to zpívá.

Mám pocit, že je to asi lepší než cokoli, co bych v tomhle životě dokázala napsat já.

„Líbí?“ zeptá se Athena.

Je nervózní. Oči má vykulené, skoro až ustrašené; dívá se na mě a pohrává si s náhrdelníkem. Jak často hraje tohle divadýlko? Jak urputně ji potom lidi zahrnují chválou?

Je to ode mě malichernost, ale nechci jí dopřát to zado-stiučinění. Její figle zabírají na oddané kritiky a fanoušky. Na mě ne.

„Nevím,“ řeknu suše. „Já vlastně nemůžu číst opilá.“

Zatváří se sklesle, ale jen na okamžik. Sleduju, jak honem nahodí úsměv. „Jasně, vždyť jo, jsem blbá, taky mě mohlo napadnout, že nechceš...“ S mrkáním se zadívá na svoji skleničku, pak na mě a potom na svůj obývací. „No a nechceš prostě jen tak... dát řeč?“

A teď jsem tady a jen tak dávám řeč s Athenou Liu.

Zjišťuju, že když se vyndá, je otřesně banální. Nezkouší mě z Heideggera, z Arendt ani z půltuctu filozofů, jejichž jmény se tak ráda ohání při rozhovorech. Nevykládá mi o tom, jak si užívala, když jednou v Paříži zaskakovala jako modelka pro Pradu (byla to naprostá náhoda; režisér ji prostě zahlédl u venkovního stolku před kavárnou a nabídl jí to). Žvaníme o celebritách. Obě tvrdíme, že nejnovější zajoch se štěněcími kukadly s námi vlastně nic nedělá, ale zato Cate Blanchett si o nás může kdykoli otřít boty. Athena chválí můj vkus. Ptá se, odkud mám ty boty, brož a náušnice. Obdivuje, jaký mám přehled o bazarech a sekáčích — „Já pořád nakupuju hlavně v Talbots jak stará mladá.“ Bavím ji historkami o svých žácích, přehlídce uhrovitých děcek s vyhaslým pohledem, která by díky známostem svých rodičů nemusela ani hnout prstem, aby se dostala na nějakou z méně prestižních elitních univerzit, jen kdyby dokázala podat o něco lepší výsledky při maturitních zkouškách, a o tom, jak si najímají profíky na psaní motivačních dopisů, v nichž vždycky figurují nějaké osobní útrapy, i když oni sami zjevně

nikdy žádné nezažili. Vyprávíme si o svých nepodařených rande, o lidech, které známe z vysoké, a o tom, že jsme se nějak nepochopitelně vyspaly se stejnými dvěma kluky z Princetonu.

Nakonec se válíme na jejím gauči a řehtáme se tak, až nás z toho bolí žebra. Nevěděla jsem, že s Athenou může být taková sranda. Ještě nikdy jsem před ní nebyla tak moc sama sebou. Známe se už skoro deset let, ale vždycky se v její přítomnosti hodně hlídám — zčásti ze strachu, aby si nevšimla, že nejsem ani z poloviny tak nadaná nebo zajímavá, jak si myslí, a zčásti kvůli tomu, co se stalo v prváku.

Ale dneska mám poprvé po dlouhé době pocit, že nemusím filtrovat každé své slovo. Nesnažím se udělat dojem na slavnou Athenu Liu. Prostě jenom krafu s Athenou.

„Tohle bychom měly dělat častěji,“ opakuje Athena. „Ne, vážně, Junie, jak to, že jsme se k tomu dostaly až teď?“

„Co já vím,“ řeknu a ve snaze o hlubokomyslnost dodám: „Třeba se bojíme, jak moc bychom si jedna druhou oblíbily.“

Je to hloupost a není to ani trochu pravda, ale Athena je z toho zřejmě nadšená.

„Možná,“ řekne. „Možná. Ach jo, Junie. Život je tak krátký. Proč si stavíme tyhle zdi?“

Lesknou se jí oči. Rty má vlhké. Sedíme na jejím futonu tak blízko u sebe, že se skoro dotýkáme koleny. V jednu chvíli mám dojem, že se ke mně nakloní a políbí mě — a to by teda byla historka, říkám si, to by byl dějový zvrat —, ale pak vyjekne, ucukne a já si všimnu, že jsem skleničku naklonila tak, až liju whisky na podlahu; ještě že to je na parkety, protože kdybych zničila Atheně nějaký ten drahý koberec, asi bych rovnou skočila z balkonu. Athena se zasměje, odběhne do kuchyně pro ubrousek a já si znovu přihnu, abych se uklidnila. Nechápu, proč mi tak buší srdce.

A pak je najednou půlnoc a my děláme lívance — z čerstvých přísad, žádná instantní směs, a vylepšené několika velkými lžícemi pandánového extraktu, po němž těsto dostane neonově zelený nádech, protože Athena Liu nedělá žádné obyčejné lívance. „Jako vanilka, ale ještě lepší,“ vysvětluje. „Krásně voní po bylinkách, jako když se zhluboka nadechneš v lese. Nechápu, že běloši ještě neobjevili pandán.“ Vyklopí mi lívance z pánvičky na talíř. Jsou připálené a hrboaté, ale voní úžasně a já si uvědomím, že mám hlad jako vlk. První lívanec zhltnu rukama, a když zvednu hlavu, vidím, že Athena ze mě nespouští oči. Otřu si prsty, zděšená, že jsem ji znechutila, ale ona se zasměje a vyzve mě na soutěž v pojídání lívanců. A pak už jedou stopky a my se cpeme šlichtovitými, nedopečenými lívanci tak rychle, jak jen dokážeme, a zapíjíme je mlékem, aby nám ty zduřelé hroudy snáz klouzaly do krku.

„Sedm,“ zasípu během pauzy na nádech. „Sedm, co jsem...“

Ale Athena se na mě nedívá. Usilovně mrká a vraští čelo. Jednu ruku zvedá ke krku a druhou mě zoufale poplácává po paži. Otevře ústa a vydá takové zdušené, odpudivé zachrčení.

Dusí se.

Heimlichův chvat, ten přece umím — aspoň myslím? Od základky jsem si na něj nevzpomněla. Ale stoupnu si za ni, vezmu ji zezadu kolem pasu a zprudka jí oběma rukama zmáčknu břicho, tím by se lívanec měl vypudit — teda je hubená až hrůza —, ale Athena pořád vrtí hlavou a poklepává mě po paži. Nejde to ven. Zmáčknu znovu. A znovu. Nezabírá to. Napadne mě, že bych si mohla vygooglit „Heimlichův chvat“ na mobilu, případně si pustit instruktažní video na YouTube. Ale na to není čas, trvalo by to hrozně dlouho.

Athena buší do pultu. Ve tváři je celá fialová.

Vybaví se mi, že jsem před pár lety četla v novinách článek o jedné vysokoškolačce, která se při soutěži v pojídání lívanců udusila. Pamatuju si, jak jsem seděla na záchodě a ve zvráceném úžasu skrolovala podrobnostmi, protože mi to připadalo jako strašně náhlý, směšný a otřesný způsob, jak umřít. *Livance jí v krku uvázly jako hrouda cementu*, uvedl záchranář. Hrouda cementu.

Athena mě zatahá za ruku; ukazuje na mobil. *Pomoc, žádá mě nehlasně. Pomoc, pomoc...*

Prsty se mi klepou a ne a ne přestat; až napotřetí se mi podaří odemknout mobil a zavolat na tísňovou linku. Ptají se mě, jak mi můžou pomoci.

„Jsem u kamarádky,“ vyhrknu. „Dusí se. Zkoušela jsem heimlichu, ale nejde to ven...“

Athena je vedle mě přehnutá přes židli, vráží hrudní kosti do opěradla a snaží se o Heimlichův chvat sama. Počíná si čím dál zběsileji — *Vypadá, jako by tu židli ojížděla*, říkám si přihloupě —, ale zřejmě to nezabírá. Nic nevykašlává. „Kde se nyní nacházíte?“

A do prdele. Neznám Atheninu adresu. „Nevím, u kamarádky.“ Snažím se vzpamatovat. „No, naproti je podnik, kde dělají tacos, a taky knihkupectví, nevím kde přesně...“

„Můžete být konkrétnější?“

„Dupont! Dupont Circle. É... Je to jeden blok od stanice metra, dole jsou takové hezké otočné dveře...“

„Je to bytový dům?“

„Ano...“

„Independent House? Madison House?“

„Ano! Madison. Ten.“

„Který byt?“

Nevím. Otočím se k Atheně, ale ta leží schoulená na zemi a cuká sebou. Je to strašný pohled. Zaváhám, nevím,

jestli jí mám pomoci, nebo zjišťovat číslo bytu, ale pak si vzpomenu, osmé patro, tak vysoko, že z balkonu je vidět celý Dupont Circle. „Osm set sedm,“ vypravím ze sebe. „Rychle, prosím vás, panebože...“

„Už k vám jede sanitka. Je pacientka při vědomí?“

Ohlédnu se přes rameno. Athena přestala kopat nohama. Hýbe už jenom rameny, divoce jimi škube jako posedlá.

Pak přestane hýbat i jimi.

„Haló?“

Sklopím mobil. Pokoj se mi vlní před očima. Natáhnu se a zalomcuju jí ramenem — nic. Athena má vytřeštěné oči, lezou jí z důlků. Nedokážu se na ně dívat. Zkusím jí na krku nahmatat tep. Nic. Dispečerka říká ještě něco, ale nerozumím jí, nerozumím ani svým myšlenkám a všechno, co se stane pak, mezi bušením na dveře a okamžikem, kdy do bytu vtrhnou záchranáři, mi splyne do jedné tmavé, matoucí šmouhy.

Domů se dostanu až brzy ráno.

Zdokumentovat úmrtí zjevně trvá hodně dlouho. Záchranáři musejí prověřit každou hovadinu, než si můžou oficiálně poznamenat na psací podložku: *Athena Liu, dvacet sedm let, žena, je mrtvá, protože se udusila blbým lívancem.*

Vypovídám. Upřeně se přitom dívám záchranářce do očí — má je světlounce modré a na konečcích řas jí ulpívají velké černé kusy řasenky —, abych nemusela věnovat pozornost nosítkům v kuchyni za mými zády a uniformovaným lidem přetahujícím přes Athenino tělo igelit. *Proboha. Proboha, to je pytel na mrtvolu. To není sen. Athena je mrtvá.*

„Jméno?“

„June — pardon, Juniper Hayward.“

„Věk?“

„Dvacet sedm.“

„Odkud znáte zesnulou?“

„Je to — byla to — moje kamarádka. Kamarádily jsme spolu od vysoké.“

„A co jste tady dnes dělaly?“

„Slavily jsme.“ V nose mě zaštipají slzy. „Slavily jsme, protože právě podepsala smlouvu s Netflixem a byla hrozně moc šťastná.“

Kdovíproč se děším toho, že mě zatknou za vraždu. Ale to je pitomost, Athena se udusila, má přece v krku globuli (pořád tomu říkali ‚globule‘ — co je to za slovo?). Nejsou tu žádné známky zápasu. Pustila mě dál, viděli nás, jak se bavíme v baru — *Zavolejte barmanovi z Grahamu*, řekla bych nejradši, *ten mi to dosvědčí*.

Ale proč se vůbec snažím vymýšlet si obhajobu? Tyhle detaily by neměly být důležité. Já to neudělala. Nezabila jsem ji. To je k smíchu; je směšné, že si s tím vůbec dělám starosti. Žádná porota by mě neodsoudila.

Nakonec mi dovolí odejít. Jsou čtyři ráno. Jeden policista — nakonec dorazila i policie, což k mrtvolám asi patří — mi nabídne, že mě sveze domů do Rosslynu. Skoro celou dobu mlčíme, a když přijíždíme k mému domu, vyjádří mi soustrast. Sice ho slyším, ale jde to mimo mě. Vpotácím se do bytu, skopnu boty, servu ze sebe podprsenku, vykloktám si ústní vodou a svalím se na postel. Chvilí pláču, hlasitými kvílivými vzlyky se ze sebe snažím dostat tu příšernou drásavou energii a po jednom melatoninu a dvou esognech se mi pak podaří usnout.

V mém batůžku, pohozeném na podlaze u postele, zatím jako pytel žhavých uhlíků leží Athenin rukopis.

kapitola druhá

Truchlení je zvláštní věc. Athena byla moje kamarádka, ale ne blízká. Připadám si jako mrcha, když to říkám, ale tak důležitá pro mě zase nebyla a v mém životě po ní nezůstala díra, které se teď budu muset vyhýbat. Nepocítuju tentýž bezvýchodný, drtivý smutek, jako když mi zemřel otec. Nelpám po dechu. Nepolehávám ráno v posteli a nedumám nad tím, jestli má smysl vstávat. Nepopouzí mě každý cizí člověk, kterého potkám, a nedivím se, jak si tady může vykračovat, jako kdyby se zeměkoule nepřestala točit.

Po Athenině smrti se mi nezhroutil svět, jenom začal být... divnější. Můj život pokračuje jako obvykle. Když na to nemyslím moc usilovně, když se na ty vzpomínky neupínám, jsem docela v pohodě.

Ale stejně — byla jsem u toho. Viděla jsem, jak Athena umírá. Těch prvních pár týdnů mezi mými pocity převládá spíš ohromený úlek než zármutek. Opravdu se to stalo. Opravdu jsem viděla, jak se snaží zapřít nohama o dřevěnou podlahu a drásá si rukama krk. Opravdu jsem seděla celých deset minut vedle její mrtvolky, než dorazili záchranáři. Opravdu jsem viděla, jak jí oči lezou z důlků, vytřeštěné a nevidoucí. Když na to vzpomínám, nepláču — nedá se

to označit za žal —, ale zato několikrát denně civím do zdi a mumlám si pod nos: „To mě poser.“

O Athenině smrti nejspíš padla zmínka ve zprávách, protože mám najednou mobil plný kamarádů, co se snaží dát správně najevo účast (*Ahoj, jen se chci zeptat, jak ti je*), a známých, kteří se pro změnu pídí po pikantních detailech (*OMG, teď to vidím na Twitteru, tys u toho fakt byla??*). Na odpovídání nemám sílu. S uchváceným, nevěřicným zhnusením sleduju, jak v rozích apek pro posílání zpráv naskakují čím dál vyšší červená číslka.

Na radu své sestry Rory navštívím místní podpůrnou skupinu a objednáám se na speciální terapii pro pozůstalé. V obou případech se pak cítím ještě hůř, protože se tam vychází z jakési neexistující verze našeho přátelství. Navíc se mi příliš těžko vysvětluje, proč mě Athenina smrt nezdrtila víc, a tak už ani v jednom z toho nepokračuju. Nechce se mi vykládat o tom, jak moc se mi po ní stýská nebo jak mi život bez ní připadá hrozně prázdný. Problém je v tom, že život mi připadá úplně normální až na tu pozoruhodnou, zarážející skutečnost, že Athena je prostě sakra mrtvá a hotovo, že zničehonic umřela a já nevím, co si o tom vůbec mám myslet, a tak se začnu opíjet a cpát se jako nezavřená vředy, když na mě večer padne depka, a několik týdnů jsem pěkně nadmutá ze vší té zmrzliny a lasagní, ale nic horšího se mi nepříhoda.

Vlastně docela žasnu nad tím, jak pevné mám nervy.

Zhroutím se jenom jednou, týden potom, co se to stalo. Nevím přesně, jak k tomu dojde, ale je fakt, že si celý večer pouštím na YouTubeu instruktážní videa o Heimlichově chvatu, porovnávám je s tím, co jsem dělala, a snažím se rozpomenout, jestli jsem držela ruce ve stejné poloze, jestli jsem zabírala dost silně. Mohla jsem ji zachránit. Opakuju

si to nahlas pořád dokola, jako když lady Macbeth povykuje o své prokleté skvrně. Mohla jsem zachovat chladnou hlavu, zjistit si, jak se to má dělat pořádně, správně jí přiložit pěsti na pupík a uvolnit dýchací cesty, aby se Athena mohla zase nadechnout.

Umřela kvůli mně.

„Ne,“ řekne Rory, když jí zavolám ve čtyři ráno, tak uplakaná, že se skoro nezmůžu na slovo. „Ne, ne, ne, ať tě to ani na okamžik nenapadne, slyšíš? Ničím ses neprovinila. *Tys tu holku nezabila. Jsi nevinná.* Rozumíš?“

Když huhlavě odpovídám: „Ano. Jasně. Jo,“ připadám si jako malé dítě.

Jenže přesně tohle teď potřebuju — slepou dětskou víru, že svět je tak jednoduchý a že když jsem něco špatného nechtěla udělat, nemám to zkrátka a dobře na svědomí.

„Zvládneš to?“ naléhá Rory. „Mám zavolat doktorce Gaily?“

„Ne — proboha, to ne, nic mi není. Nevolej jí.“

„Dobře, já jen, že nám říkala, že kdybys někdy měla recidivu...“

„Nemám recidivu.“ Zhluboka se nadechnu. „Tohle je jiná situace. Jsem v pořádku, Rory. Stejně jsem Athenu zas tak dobře neznala. To je v pohodě.“

Několik dní po zveřejnění zprávy o Athenině úmrtí se píšu dlouhé twitterové vlákno o tom, co se stalo. Mám pocit, jako bych psala podle šablony, jako bych vycházela z bezpočtu vláken o ztrátě někoho blízkého, která jsem kdysi pročítala z chorobné zvědavosti. Používám fráze jako „tragická nehoda“, „ještě mi to úplně nedocvaklo“ a „pořád mi to připadá neskutečné“. Nezabíhám do podrobností — to je hnus. Píšu o tom, jak to mnou otřásl, co pro mě Athena znamenala a jak moc se mi po ní stýská.

Cizí lidé mi jeden za druhým sdělují, jak je jim to líto, jak na sebe mám být hodná a jak je naprosto normální být po tak traumatické události takhle mimo. Prohlašují mě za dobrého člověka. Oznamují mi, že na mě myslí a fandí mi. Ptají se, jestli pro mě můžou vyhlásit veřejnou sbírku na terapii, a ty peníze mě lákají, ale bylo by mi trapné na to přistoupit. Někdo se dokonce nabídne, že mi bude celý měsíc denně vozit domácí jídla. To ale nechám bez odpovědi, protože na internetu nemůžete věřit kdekomu a kdoví, jestli se mě ve skutečnosti nepokusí otrávit?

Můj příspěvek nasbírá za jediný den třicet tisíc lajků. Tolik pozornosti, z velké části od literárních velikánů a známých internetových osobností s ověřenými účty, jsem ještě nikdy na Twitteru neměla. Je to nezvykle napínavé, dívat se, jak mi každou vteřinu přibývají další a další sledující. Jenže pak si kvůli tomu začnu připadat nechutně, stejně jako po masturbaci, když se do ní pustím čistě z nudy, a tak si nakonec zablokuju Twitter na všech přístrojích (Dávám si pauzu kvůli svému duševnímu zdraví, ale děkuju všem, že o mě máte starost!) a zařeknu se, že se přihlásím nejdřív za týden.

Zúčastním se Athenina pohřbu, kde na přání Atheniny matky pronesu řeč. Zavolala mi několik dní po nehodě, a když jsem slyšela, kdo volá, málem mi mobil vypadl z ruky. Najednou jsem se lekla, že mě bude vyslýchat nebo že mě obviní z vraždy své dcery — jenže ona se mi místo toho pořád omlouvala, jako by to od Atheny byla děsná nezdořilost, umřít v její přítomnosti.

Pohřeb se koná v jednom korejském kostele v Rockville, což mi připadá zvláštní, jelikož jsem měla dojem, že Athena

byla Číňanka, ale to je fuk. Je zarážející, jak málo je tam lidí v mém věku. Návštěvníci jsou hlavně staří Asiati, nejspíš přátelé její matky. Není tam jediný mně známý spisovatel ani nikdo z vysoké. Ale třeba se ten pohřeb pořádá čistě pro lidi ze sousedství — Athenini skuteční známí se zřejmě zúčastnili virtuálního smutečního obřadu, který uspořádala Obec asioamerických spisovatelů.

Rakev je díkybohu uzavřená.

Spousta proslovů je v čínštině, a tak tam rozpačitě sedím a pokukuju po ostatních, aby mi neuniklo, kdy se mám zasmtat nebo zavrtět hlavou a uronit slzu. Když přijde řada na mě, Athenina matka mě představí jako jednu z nejbližších kamarádek své dcery.

„Junie byla u toho, když mi Athena umřela,“ řekne paní Liu. „Všemi silami se ji snažila zachránit.“

To samo o sobě stačí k tomu, abych se rozplakala. *Ale to je dobře*, tvrdí nějaký příšerný, cynický hlásek v mé hlavě. Pláč dodává mému smutku na věrohodnosti. Odvrací pozornost od toho, že nevím, co tady do prdele dělám.

„Athena byla úžasná,“ řeknu a myslím to vážně. „Byla výjimečná. Nedostižná. Dívat se na ni bylo jako dívat se do slunce. Byla tak oslnivá, že vás rozbolely oči, když jste se na ni koukali moc dlouho.“

Přetrpím půlhodinu smutečního shromáždění, načež se pod nějakou záminkou vytratím — snesu jen omezené množství ostrého čínského jídla a staříků, co neumějí nebo odmítají mluvit anglicky. Popotahující paní Liu mě při loučení pevně obejmě. Musím jí slíbit, že zůstaneme v kontaktu, že jí dám vědět, jak mi je. Po její řasence rozpité slzami mi zůstanou na sametové blůzce obrovské fleky, které nejdou vyprat ani napopáté, a tak nakonec celý ten model vyhodím.

Zruším veškeré doučování na zbytek měsíce. (Dělám na částečný úvazek na vysoké škole Veritas, kde připravuju studenty na vstupní zkoušky a píšu za ně standardní motivační dopisy, což je obligátní práce, u níž skončí všichni absolventi špičkových univerzit, kterým se nenaskytne lepší vyhlídka.) Šéfovou tím otrávím a rodiče, kteří si mě zamluvili, se pochopitelně naserou, ale teď zrovna nemůžu vysedávat v místnosti bez oken se spratky, co nosí rovnátka a převalují v puse žvýkačku, a probírat s nimi jednotlivé varianty odpovědi u otázek na porozumění textu. Prostě ne. „Před týdnem mi před očima v křečích umřela kamarádka,“ odseknu jedné matce, která mi zavolá, aby si stěžovala. „Tak si snad můžu vzít krátké volno na truchlení, ano?“

Následujících několik týdnů nikam nechodím. Nevycházím z bytu a trávím celé dny v pyžamu. Minimálně desetkrát si objednáám jídlo z Chipotlu. Pouštím si staré díly *Kanclu*, dokud se je nenaučím citovat slovo od slova, jen abych se něčím zklidnila.

A taky si čtu.

Athena byla nadšená právem. *Poslední fronta* je jednoduše mistrovské dílo.

Musím se na okamžik ponořit do hlubin Wikipedie, abych se zorientovala. Román pojednává o nedoceněných zásluhách a zkušenostech Čínského pracovního sboru, oněch sto čtyřiceti tisících čínských dělníků, které za první světové války naverbovala britská armáda a poslala je na spojeneckou frontu. Spoustu jich zabily bomby, nehody a nemoci. S většinou z nich se po příjezdu do Francie zacházelo špatně, nedostávali zasloužený plat, museli se spokojit se špinavými a stísňenými příbytky, neměli právo na tlumočníka a stávali se terčem útoků ostatních dělníků. Mnozí už se domů nevrátili.

Jedna klasická průpovídka hlásá, že každý seriózní spisovatel s velkým S si nakonec střihne výpravný ambiciózní román o válce, a tohle je nejspíš ten Athenin. Vyznačuje se suverénností, neokázalou a lyrickou prózou, bez níž se závažné příběhy tohoto druhu nedají vylíčit tak, aby nevyzněly nabubřele, nevyzrále nebo svatouškovsky. Většina výpravných válečných eposů obecně v podání mladých spisovatelů připomíná pouhé napodobeniny výpravných válečných eposů; jejich autoři z toho vycházejí jako batolata na houpacích konících. Ale Athenina válečná epopej zní jako ozvěna z bojiště. Působí pravdivě.

Je mi jasné, jak to myslela, když to označila za další krok ve vývoji svého spisovatelského řemesla. Její romány zatím předkládaly přímočará vyprávění, zásadně psaná ve třetí osobě minulého času z pohledu jediné hlavní postavy. Tady ale Athena dělá něco podobného jako Christopher Nolan ve filmu *Dunkerk*: vrství z různorodých vyprávění a úhlů pohledu jakousi pohyblivou mozaiku, výkřik mnohohlasého davu, místo aby sledovala jeden konkrétní příběh. Má to podobný účinek jako film. Skoro to až vidíte před sebou jako v dokumentu — velké množství hlasů odkrývajících historii.

Děj bez náležité hlavní postavy by neměl být tak poutavý. Ale Atheniny věty člověka tak zaujmou, že mě příběh pořád vtahuje a já listuju stránkami dopředu, místo abych je přepisovala na notebooku. Je to milostný příběh maskovaný za dobrodružné vyprávění a podrobnosti jsou tak otřesně živé, tak konkrétní, až mi dělá potíže uvěřit, že to nejsou paměti, že prostě nezaznamenávala slova duchů, kteří jí šeptali do ucha. Teď už chápu, proč to psala tak dlouho — z každého odstavce prýští nesmírně důkladný výzkum, od fasovaných ušanek až po smaltované hrnky, z nichž dělníci pili ředěný čaj.